

פרוטוקול מס' 342
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
יום שלישי, י"ט בכסלו התשנ"ט (8 בדצמבר 1998), שעה 13:30

נכחו:

חברי הוועדה: מיכה גולדמן - היו"ר
סאלח טריף
יהודה הראל
גדעון עזרא

מוזמנים: יחזקל לביא
דסי צנגן
דורה שוורץ
אברהם לאטי
אסעד אסעד
- משרד הפנים
- משרד הפנים
- סגן מנהל מירשם דרכונים, משרד הפנים
- עוזר שר הפנים
- יועץ ראש הממשלה לענייני דרוזים,
משרד ראש הממשלה
- משרד המשפטים
- יו"ר ועד יישובי הגולן
- סגן ראש עיריית שפרעם
עו"ד אביטל שטרנברג
אבי זעירא
פרג' חניפס

יועצת משפטית: מרים פרנקל-שור

מנהלת הוועדה: יפה שפירא

קצרנית: תמר פוליבוי

סדר-היום: הצעת חוק האזרחות (תיקון - ויתור על אזרחות), התשנ"ח-1998 -
חבר כנסת סאלח טריף.

- 409 -

הצעת חוק האזרחות (תיקון - ויתור על אזרחות), התשנ"ח-1998 -
חבר כנסת סאלח טריף

היו"ר מיכה גולדמן:

אני פותח את הישיבה. אנו דנים בהצעת חוק האזרחות (תיקון - ויתור על אזרחות), התשנ"ח-1998 של חבר הכנסת סאלח טריף, והיא מובאת לקראת קריאה ראשונה. היא עברה קריאה טרומית, חזרה אלינו לוועדה, ומועברת לקריאה ראשונה.

סאלח טריף:

הצעת החוק הזאת הובאה לאור מצוקה נוראית וקשה של משפחות דרוזיות בגולן. חלק מחברינו ומאחינו היהודים לא מבינים מה קורה בגולן. יש כאלה שחושבים שאנחנו מדברים על תעודות זהות ישראליות. להבדיל, לכל התושבים הדרוזים בגולן יש תעודות זהות ישראליות כחולות, כולם מחזיקים בהן וכולם משתמשים בהן, ואין עם זה כל בעיה.

אנחנו בעניין של מאות או עשרות משפחות, שזה יכול להיות מאות אנשים, שמחזיקים או שיש להם אזרחות ישראלית, דהיינו: פספורט, דרכון וכן הלאה. מדובר במעטים, ולפי הערכתי, מספרם לא עולה על 300-400 איש.

גדעון עזרא:

1,000 איש.

אבי זעירא:

1,200 איש כולל הילדים.

סאלח טריף:

אז מדובר על בערך 1,000 איש. האנשים האלה הם למעשה אנשים שבזמנו קיבלו את הפנייה של מדינת ישראל, הלכו ומילאו טפסים על פי פנייה מסודרת ומאורגנת, ביקשו אזרחות ישראלית, חתמו על טפסים מפה עד להודעה חדשה וניתנה להם אזרחות ישראלית. מאז ועד היום הם סובלים מכל הכיוונים, הם סובלים ממדינת ישראל - ואבי זעירא בטח יוכל להגיד את זה - וגם סובלים מהדרוזים של הגולן.

הבעיה התעוררה לאחר מכן, כמובן, לאחר שהיו הסדרים מדיניים עם מדינות ערב, והתברר שאין כל ערובה לכך שמדינת ישראל תחזיק לעולם ועד בשטחים שכבשה ב-1967, ושהכל פתוח למשא ומתן מדיני עם ממשלה כזאת או אחרת, אבל הוכח שהאנשים האלה הם בבעיה גדולה.

ההחלטה של אנשי הדת בגולן היתה להטיל חרם דתי על כל מי שמקבל את האזרחות הישראלית, ואני מדגיש את האזרחות ולא את תעודת הזהות. עם השנים, כשהעניין הזה הלך והחריף, היה נידוי חברתי קשה ביותר לאותן משפחות, לילדיהן, לבנותיהן, וזה הגיע לידי מצב שלא יכלו להשתתף בהלוויה של אבא.

גדעון עזרא:

עד היום.

סאלח טריף:

לא יכלו לחתן את הבת, לא יכלו לחתן את הבן. המצב הזה הוא מצב בלתי נסבל.

אנחנו - אני מדבר על הנהגת הדרוזים בישראל - כל הזמן הבלגנו, לא רצינו לעסוק בזה, לא רצינו לגעת בזה, המדינה לא עסקה בזה, והאמת היא שלא היה לה אכפת, ואני עצמי הבאתי הצעת חוק, אמרתי את זה בתקופתו של ראש הממשלה המנוח יצחק רבין, ורציתי גם לפתור את הבעיה. היה דיון אצל ראש הממשלה לשעבר יצחק רבין בנוכחותו של דוד ליבאי, שר המשפטים דאז - ונדמה לי שיצחק רבין היה גם שר הפנים באותה תקופה - וראש הממשלה דאז ביקש ממני להמתין עם זה כדי שדוד ליבאי יתן לנו פתרון משפטי לדרך הטיפול בסוגייה העדינה הזאת, כיוון שהוא אמר במפורש שהיו אז גישושי שיחות מדיניות עם הסורים והוא לא רצה לצאת בהכרזות, אלא לפתור את הבעיה באופן משפטי, קצר ולעניין ושקט.

ראיתי שהעניין הלך והחריף ושבעצם לא נפתר דבר עד עצם היום הזה, ולאחרונה כבר פעמיים היו שביתות, ושביתת הרעב האחרונה היתה של נשים דרוזיות מהמשפחות האלה שבאו עם ילדיהן.

היו"ר מיכה גולדמן:

תגיד לי בבקשה בתמצית מה אתה רוצה בדיוק.

סאלח טריף:

מייד. המשפחות האלה קיימו שביתת רעב בבית שיך אמין טריף בג'וליס, והגשתי הצעת חוק. האמת היא שהצעת החוק שנמצאת לפנינו היא כוללנית, והיו הערות נכונות במליאה שהיא יכולה להיות לא טובה למדינה בכלל כי יכולים להיות כאלה שיתחמקו משירות צבאי.

אביטל שטרנברג:

זה לא מדויק. אנחנו מדברים רק על התאזרחות, ובכל מקרה, גם תושבי קבע חייבים לשרת בצבא.

סאלח טריף:

אני מודה לך, ואני מסייג את זה. אני מביא את הצעת החוק הזאת רק לאותן משפחות דרוזיות בגולן, ומוכן לקבל כל סייג שיוטל על העניין הזה כדי שלא ישתמע שאני מנסה לעשות דברים כאלה.

לפי הצעת החוק, הבקשה שלי היא שאזרח דרוזי בגולן שאינו רוצה באזרחות שלו, יכול על פי הצהרה אצל נוטריון, אצל עורך דין או אצל כל אדם בעצם הצהרה או יכתב שהוא מוותר על אזרחותו ואינו רוצה באזרחותו, ואז אזרחותו תהיה מבוטלת ללא אישורו של שר הפנים.

גדעון עזרא:

כל הסיכויים הם שהחרם על זה שירצה להישאר אזרח ישראלי יהיה כפול ומכופל.

סאלח טריף:

החרם קיים.

גדעון עזרא:

יהיה יותר גרוע.

סאלח טריף:

לא יכול להיות גרוע יותר מהמצב הקיים.

גדעון עזרא:

יש.

אבי זעירא:

בוודאי שיש, יש אלימות, כרגע אין אלימות ותהיה אלימות.

סאלח טריף:

אני רוצה להשיב בכנות, כי הבעיה היא בעיה של כולנו ולא בעיה אישית שלי. יש הרס דתי קשה. אמרתי לפני כן למר אבי זעירא שחלק מהאזרחים הדרוזיים בגולן לעולם ועד לא יכולים לראות את עצמם אלא ישראלים, ואנחנו גם יודעים על מי אנחנו מדברים, וחלק מהם גם השתלב בחיי המדינה, גם כשגר בגולן ובניו משרתים בצה"ל. אין איתם בעיה, כי גם בגולן יודעים לקבל אותם בדרך זו שהם ישראלים.

היו"ר מיכה גולדמן:

גברת אביטל שטרנברג, האם יש לך הערות?

אביטל שטרנברג:

אין לי הערות משפטיות, השאלה היא שאלה פוליטית.

גדעון עזרא:

את צריכה להתייחס לעובדה שכאשר אדם מוותר על האזרחות, זה יכול להשפיע גם על שאר תושבי מדינת ישראל.

אביטל שטרנברג:

משרד הפנים יעמוד על ההשפעות. לא אומר שהניסוח "תפור" עד הסוף, אבל מדברים פה רק על מי שהתאזרח. בדרך כלל, מי שמשרת בצבא "קונה" אזרחות מכוח שבות או מכוח לידה. אנחנו מדברים על סוגייה של התאזרחות שהיא יחסית מצומצמת, יאני מניחה שמשרד הפנים יעמוד על האוכלוסיה שנופלת בגדר הזה.

מבחינת הצבא, מגייסים גם תושבי קבע, זאת אומרת: גם מי שיאבד אזרחות אבל ישאר תושב קבע חייב בשירות. לדעתי, זה לא ישמש כערוץ בריחה משירות צבאי. על ההיבטים האחרים יעמוד משרד הפנים. בעיקרה, זו כמובן שאלה פוליטית.

אבי זעירא:

דרך אגב, האם התאזרחות זה גם לבני משפחות של אנשים שהתאזרחו? מה דינם של הבנים?

יחזקאל לביא:

אם הם התאזרחו יחד איתם?

אבי זעירא:

לא, מכוח הלידה.

יחזקאל לביא:

אז הם אזרחים.

אבי זעירא:

החוק לא דן בהם.

היו"ר מיכה גולדמן:

זה כמו שליח ישראלי שנמצא בארצות הברית. ילדיו שנולדים בארצות הברית זכאים לקבל אזרחות אמריקאית והאב לא מקבל.

אבי זעירא:

לא, אבל כאן במקרה החוק עוסק רק במי שהתאזרח, הוא לא עוסק במי שהוא אזרח.

סאלח טריף:

נפתור את הבעיה.

דסי צנגן:

למרות שהכוונה היא לפתור את הבעיה של הדרוזים בגולן, הניסוח הוא מאד כללי, הוא נוגע להתאזרחות של כל מי שהתאזרח, ולכן זה בעייתי מבחינתנו.

היו"ר מיכה גולדמן:

מה את מציעה לתיקון כדי שזה יצטמצם רק לקטע של הגולן?

דסי צנגן:

אני לא יודעת אם יש אפשרות לכתוב בחוק משהו ספציפי לגבי דרוזים.

סאלח טריף:

יכתבו שאלה תושבים דרוזים בגולן שהתאזרחו.

אביטל שטרנברג:

אולי הפתרון הוא באמת כמו שהציע השר במליאה, פתרון אינדיבידואלי בדרך מינהלית ולא בדרך של חקיקה.

דסי צנגן:

דבר נוסף הוא שאדם שרכש אזרחות מכוח התאזרחות הוא עכשיו אזרח לכל דבר. אזרחות לא ניתנת לביטול באופן חד צדדי, זה לא מקובל באף מקום בעולם. מדובר בחוזה דו צדדי, התחייבות דו צדדית בין האזרח לבין המדינה, ואדם לא יכול לוותר על זה באופן חד צדדי בלי הסכמה של שר.

יחזקאל לביא:

בשיחות שהיו לנו עם חבר הכנסת סאלח טריף, עם שר הפנים, איתי וגם עם אחרים, דיברנו כל הזמן על כך שאנחנו מנסים למצוא פתרון לעניין שלא בדרך של חקיקה.

היו"ר מיכה גולדמן:

מה ההצעה? יש הצעה או אין הצעה?

יחזקאל לביא:

כרגע אין לי הצעה.

היו"ר מיכה גולדמן:

תודה רבה. חברי הכנסת, אם אין הצעה, אני לא מוכן לשמוע. אם תבואו עם הצעה קונקרטית, אני מוכן לדבר. אם אין הצעה, חבל על הזמן.

יחזקאל לביא:

ההצעה צריכה להיות מגובשת על דעת כל משרדי הממשלה, וזאת הבעיה.

היו"ר מיכה גולדמן:

אז תפקידכם לעבוד.

אבי זעירא:

אני רוצה לשאול שאלה מקצועית את המומחים. האפשרות לוותר על אזרחות, פירושו של דבר שאדם ישאר חסר אזרחות. זה מצבם של תושבי הגולן האחרים, שהם חסרי אזרחות. האם זה מצב נורמלי מבחינת החקיקה? מבחינת אמנות בינלאומיות?

יחזקאל לביא:

זה קיים בעולם, וזו הסיבה שבמדינות העולם כולו מנפיקים מסמך שנקרא "לה סה פסה" שמיועד למי שחסר אזרחות.

גדעון עזרא:

אני חושב שנציגי משרד המשפטים צריכים להביא את העמדות הפוליטיות גם של השר.

אביטל שטרנברג:

לא, הממשלה מתנגדת להצעת החוק, זה ברור.

גדעון עזרא:

את זה אף אחד לא אמר כאן ולא שמעתי את זה, ואם היא מתנגדת, יש לומר מאיזה סיבות היא מתנגדת. זוהי חובתו של משרד הפנים וחובתו של משרד המשפטים.

היו"ר מיכה גולדמן:

ועדת השרים לחקיקה מתנגדת.

גדעון עזרא:

החרם הזה ברמת הגולן הוא בניגוד לכל חוק, ומדינת ישראל איננה מוצאת לנכון לטפל במתפרעים הללו שגם עושים מעשים אלימים. הם לא מטפלים במעשי האלימות האלה, אבל עצם החרם הוא לדעתי בניגוד לחוק במדינת ישראל.

סאלח טריף:

ואתה מטפל בנטורי קרתא פה? אתה מטפל בתעמולה שעושים על ידי חלוקת שמן זית?

גדעון עזרא:

הם עושים חרם על מישהו?

סאלח טריף:

הם עושים יותר מחרמות.

גדעון עזרא:

מה הם עושים?

סאלח טריף:

מה, ביהדות החרדית לא עושים חרמות? לא שמעת על זה?

גדעון עזרא:

איזה חרמות? אנחנו נמצאים במדינה חופשית, כל אחד חי על פי אמונתו ועל פי דרכו, ופה באיזשהו מקום, במקום שישראל שולטת בו, בשטח של מדינת ישראל, אנשים עושים מעשים שלפי דעתי - -

סאלח טריף:

קח טנקים ותותחים, כסח אותם, תעשה עליהם סגר. אתם לא מעריכים שיש לכם בגולן שקט תעשייתי 30-40 שנה, אתם לא יודעים מה יכול להיות אם הדרוזים ישתוללו שם.

גדעון עזרא:

אל תאיים עלינו.

יהודה הראל:

רק אתה מפר את הסדר.

סאלח טריף:

אל תפנה אליי ואל תדבר איתי.

יהודה הראל:

אפנה אליך כשארצה.

סאלח טריף:

אני לא רוצה לשמוע אותך, אין לי דיבור איתך.

גדעון עזרא:

אנחנו הולכים ונכנעים פה לאזרחים שהם חלק מאיתנו בשטח שהוא חלק מאיתנו, ואנחנו עושים חוקים חדשים.

היו"ר מיכה גולדמן:

אז יש הצעה.

גדעון עזרא:

לכן לפי דעתי לא נמצא פתרון קונסטרוקטיבי. יותר מזה, מדינת ישראל גם הפסיקה לעודד קבלת אזרחות ישראלית. היום דיברנו עם נציגי משרד הפנים, והדברים יתקנו לפי דעתי בחלק מהדברים.

אתן כמה דוגמאות. לפי החוק, ראש מועצה ברמת הגולן יכול להיות רק אם הוא אזרח ישראלי, והנה פלא פלאים, יש לפחות ראש מועצה אחד שהוא לא אזרח ישראלי.

היו"ר מיכה גולדמן:

דרך אגב, בבחירות לרשויות מקומיות בארץ אזרח אמריקאי שהוא תושב ירושלים יכול להצביע.

גדעון עזרא:

להצביע, אבל לא להיבחר.

גדעון עזרא:

אתן לך דוגמה שנייה. נותנים מינוי למורה שהוא בדרך כלל רק אזרח ישראלי. ברמת הגולן עשו חריג, וכשלא נמצא אזרח ישראלי נתנו לתושב, ואז אמרו שאחת לשנה התושב צריך לחדש את החוזה שלו, כאשר האזרח לא צריך. אלא מה קורה ברמת הגולן? פלא פלאים, האזרחים הישראלים מקבלים עדיפות שנייה אחרי אלה שאינם אזרחים ישראליים. כל הנושא של חידוש החוזה על ידי המורים הדרוזים הוא תהליך שאין מאחוריו דבר.

אני לא חושב שאני צריך במדינת ישראל להיכנע לאנשים שנוהגים כפי שהם נוהגים. עלתה הצעה - ואני אומר את הדברים האלה בהסתייגות רבה - קונסטרוקטיבית, לפי דעתי, דווקא על ידי השיך טריף. אני חושב שההצעה הזאת ראויה לעיון, וחבל לדבר עליה פה, משום שעוד לא בדקנו אותה מכל הכיוונים.

היו"ר מיכה גולדמן:

חבר הכנסת סאלח טריף, היא מקובלת עליך?

סאלח טריף:

לא שמעתי.

גדעון עזרא:

אמרתי לו מה ההצעה. לכן אני מציע להפסיק כרגע את הדיון ולראות מה היתה ההצעה. אני לא יודע אם היא תהיה מקובלת על הממשלה.

סאלח טריף:

חבר הכנסת עזרא אומר שיש הצעה, הוא לא אומר מה ההצעה.

גדעון עזרא:

אמרתי לך מה ההצעה.

סאלח טריף:

אני לא שומע התייחסות של משרדי הממשלה.

יהודה הראל:

אבל זו לא הצעה טובה.

אבי זעירא:

זו לא הצעה טובה.

גדעון עזרא:

זו הצעה טובה להפסקת החרם, ואני גם מוכן לומר מה ההצעה, ואמרתי אותה גם למר אסעד אסעד. ההצעה אומרת שנפסיק את החרם, ובתנאי שכל המתאזרחים נשארם אזרחים ישראלים, וכאשר כל הילדים שלהם יבואו למשרד הפנים לקבל תעודת זהות, מי שירצה - יקבל, ומי שלא ירצה - לא יקבל.

יחזקאל לביא:

אז צריכים לעשות פה חקיקה פרטנית, יש פה בעיה.

גדעון עזרא:

החרם מופסק, לא צריך לוותר על האזרחות, וזה מה שאומר לנו השיך טריף לאחר שהוא סיכם עם אנשי הדת הדרוזיים, זו לא ההצעה שלי.

יחזקאל לביא:

אני מציע שנשקול את זה, כי צריך להתייחס גם לדעתם של היועץ המשפטי לממשלה ושל אחרים.

גדעון עזרא:

בטוח.

סאלח טריף:

מר יחזקאל לביא, האם אתה יודע כמה כאלה על פי חוק מבקשים שתתן להם אזרחות ואנחנו לא נותנים להם? בחייכם, אתם במשרד הפנים מציגים את הדברים כאילו שהכל טהור אצלנו. אנחנו מנסים למצוא פתרון לאיזה פלונטר שאנחנו נמצאים בו, והוא גם הציג את זה נכון.

יהודה הראל:

אדוני היושב ראש, אני רואה שיש לך מגמה לקצר, אז לא אספר את תולדות הנושא הזה.

היו"ר מיכה גולדמן:

עזוב את התולדות, כולנו קראנו היסטוריה, אפילו אתן לך את הימים, את התאריכים ואת האנשים שגרמו לזה, כולל את אלוף פיקוד הצפון באותם הימים והממונה על מחוז הצפון.

יהודה הראל:

יש כאן מאבק של ישראל מול סוריה, חד משמעית. יש חלק שפועל כסוכנים סורים, חלק שמזדהה עם ישראל, ואחרים שהם נרדפים, ונמצאים באמצע. מדינת ישראל לא נותנת לאזרחיה את הגיבוי הדרוש - חבר הכנסת גדעון עזרא נכנס לזה, ואני לא אכנס לזה, יש לי סיפורים מסמרי שיער בנושא הזה - ואני רוצה לומר שחבר הכנסת סאלח טריף מסתובב בגולן ומגבה את הצד הסורי וגורם למהומות האלה.

סאלח טריף:

אני מציע לך לא לקשקש כאן בוועדה, הכל נרשם, משום שאני לא זוכר מתי היתה הפעם האחרונה שהסתובבתי בגולן. אני בא פעם בשנה לגולן, וכשאני בא, אני בא אפילו למטעים ולא עולה למג'דל שמס. דע לך שאם אתחיל לגבות את האנשים שעובדים למען סוריה, יהיה לך קשה שם ותבין מה שאתה אומר.

יהודה הראל:

אני חושב שקיבלתי את רשות הדיבור. אמרת שאתה לא מדבר איתי.

סאלח טריף:

לא, אני רוצה שתדע את הדברים, אתה אומר דברים חמורים, אתה לא יודע מה שאתה אומר, אתה מסית נגדי. יש לי אחריות יותר גדולה ממך לענייני ביטחון המדינה, ולכן אני לא נוסע לגולן. דעותיי ברורות, אבל אני לא נוסע לגולן בגלל הרגישות הזאת, ובגלל פניית גורמי ביטחון לא עליתי באירוע מסוים לגולן.

גדעון עזרא:

נסעת לשם לפני שלושה חודשים, אני זוכר את זה.

סאלח טריף:

עם מי הייתי שם?

אבי זעירא:

לפני שלושה חודשים.

סאלח טריף:

עם מי הייתי שם?

גדעון עזרא:

אני לא יודע עם מי היית.

סאלח טריף:

הייתי עם החברים שלך לשעבר, אל תבלבלו את המוח, אתם לא יודעים את המציאות, מדברים שטויות וסתם עולבים ופוגעים בחבר.

גדעון עזרא:

אנחנו לא עולבים, אנחנו מדברים על עובדות, אתה אומר שלא היית בגולן.

סאלח טריף:

אז אני מסביר לך.

יהודה הראל:

לא ביקשתי הסבר.

סאלח טריף:

אני לא מסביר לך, כי אתה בכלל לא מבין הסברים.

יהודה הראל:

נאמר כאן שהחברים לא מכירים את רמת הגולן, אז אני מכיר אותה 31 שנה, וכמעט כל שבוע אני - ומר אבי זעירא יעיד - נמצא עם חברים דרוזים. הם מרגישים שמה שעושה חבר הכנסת סאלח טריף זה נגדם. אני רוצה להגיד שאם זה יותסס, אנחנו עושים מאמצים עליונים לשמור על ידידות ועל חברות, כולל עם הדרוזים שמתתפים בחרם, כי אנחנו יודעים שרובם עושים את זה מתוך הפחדה, ואנחנו שומעים מה הם אומרים לנו באוזן. אולי גם אחרים שומעים מה הם אומרים באוזן.

אם במקום לתת להם את הגיבוי נצא נגדם, מלבד העובדה שהחוק הזה חוקק כדי לפתור בעיה - כמו שאמרת - של כמה מאות אנשים, נחוקק חוק שכולל חמישה מיליון אזרחים בישראל, ואין אבסורד חקיקתי יותר מזה. מי שכותב דבר כזה, לא מבין בחקיקה, וציפיתי ששרד המשפטים יגיד את זה. כדי לפתור בעיה של כמה מאות אנשים לא משנים את החוק של מדינת ישראל.

אביטל שטרנברג:

חבר הכנסת הראל, הדברים נאמרו.

אבי זעירא:

אני יושב ראש ועד יישובי הגולן, ואני נמצא כאן כדי להבהיר שהגולן הוא חלק בלתי נפרד מישראל. חבר הכנסת סאלח טריף, הוא לא תלוי במשא ומתן כזה או אחר, אנחנו שם 17 שנה ולא יהיה דין אחר ברמת הגולן, לא לתושבים ולא לאזור הזה.

סאלח טריף:

חבר הכנסת גדעון עזרא, כשהעליתי את הצעת החוק הזאת, אמרתי שאני לא רוצה להיכנס לוויכוחים פוליטיים כאן. העלה את זה עכשיו מר אבי זעירא. יש לי דעה אחרת, מותר לי, נכון? דעתי היא - ויהיו אנשים שיבינו אותה - שיהיה משא ומתן עם הסורים, שצריך להחזיר את הגולן ושצריך לעשות שלום. זאת דעתי, זכותי, אני לא חוזר בה.

היו"ר מיכה גולדמן:

אבל לא זה הדיון.

יהודה הראל:

אבל הפעולה שלך תעלה ביוקר לדרוזים בגולן.

סאלח טריף:

אני לא רוצה לשמוע.

אבי זעירא:

אני דיברתי על החוק.

סאלח טריף:

יש לי אחריות גדולה יותר לביטחון המדינה מאשר לחברים אחרים שמתים שיש להם אחריות בעניין הזה. אותי מעניינים ביטחון המדינה והמדינה, אני אזרח נאמן ולוויאלי, לא מתבייש בכך חד משמעית, אין על זה ויכוח ואין לזה כל קשר לדעות פוליטיות.

יהודה הראל:

אולי יש ויכוח.

סאלח טריף:

חבר הכנסת יהודה הראל, אני לא מבקש לגיטימציה ממך. מה זו החוצפה הזאת?

גדעון עזרא:

מה אתה רוצה ממנו? הוא נאמן למדינת ישראל.

סאלח טריף:

מה זו החוצפה הזאת? אתה מעיר לי? מי אתה? פטרון שלי? מי אתה? אתה מפא"יניק לשעבר.

יהודה הראל:

אולי תדבר גם על אמא שלי?

היו"ר מיכה גולדמן:

קודם כל תגיד לו שאתה אחדות העבודה ולא מפא"י.

גדעון עזרא:

גם אני קיבלתי שכל.

סאלח טריף:

גם אסעד אסעד והוריו היו במפא"י ההיסטורית.

אני היום שונה, אבל תבינו שיש לנו אחריות. ההנהגה הדרוזית במדינת ישראל, מתוך חרדה לביטחון המדינה וליחסי יהודים-דרוזים במדינה, פועלת תמיד להרגעת הרוחות. כל הזמן שיד טריף פעל בעניין הזה, כל הזמן, ולא שאלו שאלות, אבל תבינו דבר אחד, כמו שאתם נזעקים לטפל בפלשמורה באתיופיה, מותר לי להזדעק ולטפל באלף משפחות דרוזיות בגולן.

גדעון עזרא:

אבל השיך שלך מציע הצעה, למה אתה נגדה?

סאלח טריף:

חבר הכנסת גדעון עזרא, אין לי התנגדות שתדחה את הדיון ברשות היושב ראש ואין לי בעיה שתחפש פתרון, ובלבד שיהיה פתרון. לא אמרתי שאני נגד, אבל אני רוצה להבהיר שאסור לנו להגיע למצב קשה בגולן. חשוב לנו לשמור על יחסים טובים. הנושא של הגולן הוא לא עניין פוליטי פנימי. העניין של יחסי דרוזים-יהודים - ומה שיכול להתחולל שם יכול להשפיע על כולנו - הוא חשוב, וחשוב מאד שתמצאו פתרון.

יהודה הראל:

זה הקטע של האיומים.

אסעד אסעד:

באשר לנושא של האזרחים הדרוזים ברמת הגולן וכל תושבי הגולן הדרוזים, אין בעיה ביטחונית. לא לאלה שיש להם אזרחות ולא לאלה שאין להם אזרחות, עובדה שהם חיים שם מאז שנת 1967. אולי מדי פעם יש תקלות קטנות, אבל אם נשווה את זה למקומות אחרים, אין בעיה ביטחונית.

חבר הכנסת סאלח טריף, כולנו יודעים שכל נושא האזרחות הוא יותר החלטה פוליטית-מדינית של ממשלת ישראל מול האזרחות הזאת. אני יודע על כמה אלפי אנשים במזרח ירושלים שהם אזרחי ישראל - כשמדינת ישראל סיפחה את מזרח ירושלים לתוך תחומה - שמתדפקים כל יום על דלתות משרד הפנים ומתחננים כדי לקבל אזרחות.

סאלח טריף:

לא אזרחות, תושבות.

היו"ר מיכה גולדמן:

לא, גם אזרחות. אלי לבד פונים לא מעט.

אסעד אסעד:

לדעתי, אי אפשר לפתור את הבעיה הזאת בחקיקה. צריך לפתור את הבעיה הזאת בהחלטה של הממשלה, והצעתי בישיבה הקודמת כשהיינו כאן יחד וכשהנושא הזה עלה, שתקום ועדת שרים בראשות שר הפנים או שר המשפטים, לא משנה.

היו"ר מיכה גולדמן:

שר המשפטים, השר לביטחון פנים ושר הפנים.

אסעד אסעד:

השר לביטחון פנים, שר המשפטים ושר הפנים ידונו בנושא הזה בכובד ראש גם בהשתתפות האזרחים. בשבת הייתי ברמת הגולן, יש שם שתי קבוצות, יש קבוצה אחת שרוצה להחזיר את האזרחות ויש כאלה שלא רוצים להחזיר את האזרחות, אז יש פה התנגשות.

שנית - ואמרתי את זה גם לא בישיבה סגורה ועם תקשורת - המנהיגות הרוחנית ברמת הגולן - וחבר הכנסת סאלח טריף, אתה יודע את זה וגם אני - עושה מעל ומעבר עבור אותם אזרחים שיושבים שם כדי "להראות" לסורים.

סאלח טריף:

אבל אתה לא מבין אותם?

אסעד אסעד:

אני מבין אותם, אבל גם אמרתי לאותם אנשים שאתה מכיר: יש אזרחים נושאי אזרחות שמזדהים עם מדינת ישראל וביקרו את הסורים, היו במשלחות של השיכים והם נסעו לשם וישבו שם ואף אחד לא שאל אותם שאלה. לדעתי, מי שעושה את כל הרעש הזה שם זה קומץ של כמה אנשים במנהיגות לצורך תעמולה פנימית.

לכן אני חושב שנטיב את המצב ככל שנדבר פחות. אני מציע שוועדת שרים תחקור את העניין.

היו"ר מיכה גולדמן:

יש לנו שתי הצעות, ועליהן אנחנו צריכים להחליט. יש הצעה אחת של חבר הכנסת גדעון עזרא שאומרת פתרון מינהלתי, ונקבע לה מועד שתוך שבועיים יצטרכו להביא לנו הצעה ופתרון. יש הצעה אחרת שמדבר עליה אסעד אסעד, והיא הקמת ועדת שרים שתהיה מורכבת משר הפנים, משר הביטחון ושר המשפטים.

סאלח טריף:

היא לא תקום, זה גם עניין לממשלה.

אבי זעירא:

זה ביטחון פנים.

היו"ר מיכה גולדמן:

לא, ביטחון פנים לא יהיה.

סאלח טריף:

מה זה, פוליטיקה? ביטחון פנים? מה, זאת דרך שלישית?

היו"ר מיכה גולדמן:

סלח לי, לא אתן לביטחון פנים להיות שם, משום שזה תרגום פוליטי.

יהודה הראל:

חבר הכנסת מיכה גולדמן, ועדת כנסת לא יכולה למנות ועדת שרים?

סאלח טריף:

בוודאי שלא.

יהודה הראל:

ממשלה יכולה למנות ועדת שרים.

היו"ר מיכה גולדמן:

מאחר שחבר הכנסת יהודה הראל העיר את ההערה שלו, אנחנו דוחים את העניין בשבועיים. אבקש מנציג משרד הפנים לגבש את העניין יחד עם חבר הכנסת סאלח טריף ועם מר אסעד אסעד. הצוות יהיה מורכב משלושה נציגים: מר אסעד אסעד, יועץ ראש הממשלה לענייני דרוזים, חבר הכנסת סאלח טריף מציע החוק, ומר יחזקאל לביא, נציג משרד הפנים, במתואם עם דעתו של מינהל האוכלוסין, עם מר רפי כהן, ונציגת משרד המשפטים צריכה להיות איתם יחד בצוות.

אביטל שטרנברג:

אנחנו תמיד עובדים ביחד.

היו"ר מיכה גולדמן:

אבקש תוך שבועיים להביא פתרון ונקיים דיון.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 14:00